

and students of pedagogical institutions of higher education in the basics of decorative and applied arts, observation of classroom and independent educational and creative work, research and artistic activities students and pupils, conversations, questionnaires of teachers, students, pupils, study of products of artistic and creative activity of students and pupils in decorative and applied arts. The article theoretically substantiates the features and methods of development of artistic and creative abilities of students in decorative and applied arts. The main components of students' artistic and creative abilities are determined: mental (productive and reproductive), practical and personal qualities. The main groups of artistic and creative abilities of students in decorative and applied arts are defined: figurative-associative thinking, figurative-associative imagination, abilities in decorative and applied arts. A holistic methodological system and organizational and pedagogical conditions for the development of students' artistic and creative abilities in decorative and applied arts are proposed.

Keywords: technology teacher; teacher of professional education; artistic and creative abilities; decorative and applied arts; methodical system; organizational and pedagogical conditions.

References (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Marushchak, O. V., & Zuziak, T. P. (2020). Formuvannya u maibutnikh pedahohiv profesiinoi kompetentsii z dyzain-proektuvannya zasobamy dekoratyvno-uzhytkovoho mystetstva [Formation of future teachers' professional competence in design design by means of decorative and applied arts]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Chernihivskiy kolehium» imeni T.H. Shevchenka. Seriya: Pedahohichni nauky*, 8(164), 209-215 (in Ukrainian).
- [2] Moisieieva, F. A., & Usachov, V. A. (2013). Osmyslennia kultury yak protsesu rozvytku liudskoho suspilstva [Understanding culture as a process of human society development]. *Nauka. Relihiia. Suspilstvo*, 4, 70-74 (in Ukrainian).
- [3] Shtefan, A. (2018). Fenomen tvorchoi diialnosti v avtorskomu pravi [The phenomenon of creative activity in copyright]. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*, 4, 5-13 (in Ukrainian).
- [4] Shynin, O. S., Marushchak, O. V., Zhyzhko, N. O., Ilchenko, O. M., & Taranovska, N. V. (2021). Vykhovannya u maibutnikh fakhivtsiv obrazotvorchoho ta dekoratyvnoho mystetstva khudozhnoho spryiniattia: psykholoho-pedahohichni kontekst [Education of future specialists in fine and decorative arts of artistic perception: psychological and pedagogical context]. *Fundamental and applied research in the modern world: abstracts of VI International Scientific and Practical Conference*. (Boston, January 20-22, 2021). Boston, 970-979 (in Ukrainian).
- [5] Turynina, O. L. (2007). *Psykholohiia tvorchosti*. Kyiv, 160 (in Ukrainian).
- [6] Marushchak, O. V., & Boichuk, S. O. (2019). Metodychni aspekty rozvytku u maibutnikh uchyteliv trudovoho navchannia ta tekhnolohii obrazno-asotsiatyvnoho myslennia u protsesi khudozhnoho proektuvannya kostiuma [Methodical aspects of development of future teachers of labor training and technologies of image-associative thinking in the process of artistic costume design]. *Aktualni problemy pidhotovky vchytelia trudovoho navchannia ta tekhnolohii: teoriia, dosvid, problemy*, 2, 55-58 (in Ukrainian).

УДК 379.837-053.6

DOI: 10.31652/2412-1142-2021-59-64-71

Мондич Оксана Валентинівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки і спеціальної освіти

Ізмаїльський державний гуманітарний університет, м. Ізмаїл, Україна

ORCID ID 0000-0002-1561-326X

mondich.ov@gmail.com

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ЗДОРОВ'Я МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Анотація. В публікації виноситься на розгляд умови формування і збереження здоров'я майбутніх педагогів початкової школи, глобальне значення якого може розглядатись як філософська, соціальна, економічна, біологічна, медична категорії. А також розглядається питання формування стратегії збереження професійного здоров'я майбутніх педагогів початкової школи. Сучасного

вчителя початкової школи не можемо уявити без ґрунтовних (достатніх) знань особливостей вікового та особистісного розвитку учнів початкової школи та умінь здійснювати їх діагностику, організовувати навчання на основі диференційованого підходу.

Звернули увагу на результати сучасних досліджень багатьох вчених (О. Асмаковець, М. Беребін, Г. Зайцев, Л. Мітіна, Л. Татарникова та ін.), які зосереджують увагу на низьких показниках щодо психічного та фізичного здоров'я педагогів як соціальної групи. Автори зазначають, що дані показники можуть знижуватися разом із збільшенням педагогічного стажу роботи у школі. Більшість із опитаних студентів майбутніх педагогів (92,3%) відзначили, що не вміють протистояти стресовим ситуаціям, долати негативний вплив на власну особистість, не володіють інформацією про способи формування стійкості до стресу, технологією збереження, зміцнення свого здоров'я, здоров'я учнів.

З'ясували, що причини зростання захворюваності студентів (майбутніх педагогів початкової школи) пов'язані із перешкодами та вадами в галузі шкільної та вищої освіти, з урахуванням чинників в навчальній діяльності, що спричиняють перенапруження у нервовій системі, а також перешкоджають формуванню відповідних умов щодо задоволення потреб самопізнання, самореалізації та самоствердження.

Неблагополуччя психологічного здоров'я, деформації особистості педагога, прояви синдрому емоційного згорання, педагогічних криз безпосередньо впливатимуть на здоров'я учня.

Дійшли висновків, що у сучасному суспільстві затребувані не тільки поліпшення якісної освіти та вдосконалення її структури, а в тому числі зміцнення здоров'я майбутніх педагогів початкової школи і забезпечення психологічного комфорту учасників педагогічного процесу. Формування змісту дисциплін здоров'язбережувальної спрямованості отримало акцент на матеріалі щодо забезпечення здорового способу життя та здоров'язбереження в системі освіти; методах, формах, засобах навчання, що дозволить забезпечити очікувану ефективність освітнього процесу з урахуванням збереження здоров'я учнів.

Ключові слова: здоров'я молоді, учні, студенти, майбутні педагоги початкової школи, фізичний розвиток, оздоровлення, здоровий спосіб життя.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду з дослідження феномену здоров'я показав, що сьогодні здоров'я розглядається як складний феномен глобального значення. Розглядаючи здоров'я, науковці виділяють такі його складові: фізичну, психічну, соціальну та духовну, що зумовлює актуальність проблеми, яка нами досліджується. Радикальна соціально-політична трансформація суспільства, політичні та економічні проблеми країни, глобальна екологічна криза, зростання рівня захворюваності громадян – це саме ті чинники, що впливають на зниження працездатності молодого покоління української нації. Особливо помітним є погіршення фізичного, психічного, розумового розвитку і працездатності серед дітей та молоді [11, с.192].

Як свідчать дані Міністерства освіти і науки, 36% учнів загальноосвітніх шкіл мають низький рівень фізичного здоров'я, 34% – нижче за середній, 23% – середній, 7% – вище середнього, і лише 1% – високий. Таким чином, стає зрозумілим чому відхилення стану здоров'я мають майже 90% студентів, а понад 50% з них мають незадовільну фізичну підготовку. [1].

Здорова, морально та духовно розвинута людина почувається щасливою, отримує задоволення від навчального процесу, прагне самовдосконалення та самореалізації. Як показує стан здоров'я через перенавантаженість у навчанні більшість студентів страждає на психоемоційні стреси, неврози та на недостатність рухової активності. Студенти втрачають здоров'я через перенавантаження, емоційний дискомфорт, а також із-за відсутності навичок організації ефективного навчання, здорового дозвілля та правильного харчування [3]. При цьому, причиною зростання захворюваності студентів пов'язують із недоліками у системі шкільної і вищої освіти та з чинниками у навчальній діяльності, які призводять до втрати психічного здоров'я, що спричинено перенавантаженням навчальною інформацією, складнощами міжособистісних стосунків.

Характерними явищами стали недбале ставлення до власного здоров'я та санітарно-гігієнічне безкультур'я значної частини населення. Відсутність у багатьох людей пріоритету здоров'я і, що найгірше, – лавиноподібне поширення серед підлітків і старшокласників паління, вживання алкоголю, наркотичних та психотропних токсичних речовин, девіантної поведінки [5]. Проблема зміцнення здоров'я населення держави є на сьогодні дуже актуальною. У державних документах часто розглядаються питання розвитку фізкультурного руху, масового спорту, формування потреб у здоровому способі життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Соціально-гігієнічне та лікувально-профілактичне значення рухової активності людини вивчали М. М. Амосов, Я. А. Бенедт та ін. експериментальні і прикладні дослідження ефективності методик оздоровчої спрямованості проводили Л. Я. Іващенко, С. А. Душанін., наукові положення про системний підхід у розвитку і саморозвитку особистості (І. Д. Бех, М. Й. Боришовський, О. В. Скрипченко); специфіку формування в них фізичної культури як один із способів самореалізації і самовдосконалення (Т. С. Апанасенко, Н. В. Андрущук, О. С. Куц); формування здорового способу життя (В. П. Башков, Ю. А. Короп, В. Я. Махов, І. В. Мурахов, Л. Є. Пундик).

Цікавим судженням з приводу духовного здоров'я студентів (майбутніх педагогів початкової школи), що визначається духовним досвідом, який вони отримують під час навчальної діяльності, знаходимо у М. Бердяєва. Науковець зосередив увагу на значенні історичного досвіду, який студент порівнює із загальноприйнятими цінностями, завдяки власним емоціям, прагненням дійти до істини, добра та любові до ближнього. Активний вплив соціально-педагогічної роботи з використанням масової інформації вивчали зарубіжні вчені М. Лалонд, Л. Піндер, І. Рутман, К. Попле, відзначаючи їх ефективність на способі життя [12].

Мета роботи: проаналізувати стан досліджуваної проблеми в педагогічній теорії, визначити шляхи формування та зміцнення стану здоров'я майбутніх педагогів початкової школи.

Завдання дослідження: формування відповідального ставлення до свого професійного здоров'я; ознайомлення з сучасними оздоровчими технологіями, необхідними для підтримання та зміцнення професійного здоров'я і мінімізації впливу негативних професійних факторів; мотивація до пошуку власних програм оздоровлення.

2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Наше життя складається з неперервного ряду найрізноманітніших ситуацій, вплив яких може доводити до різних наслідків. Щоб не дійти до таких ускладнень, можна навчитися правильно на них реагувати, або свідомо попереджати їх виникнення.

Стан професійного здоров'я майбутнього педагога початкової школи зумовлює результати всієї навчальної роботи, а також позначається на здоров'ї учнів, а також може впливати на учнів на всіх рівнях:

- емоційно-психологічному;
- інформаційному;
- виховному.

Низький рівень професійного здоров'я майбутнього педагога початкової школи не зможе створити необхідний рівень уваги для учня, індивідуальний підхід, чи ситуацію успіху. Не можливо сформувати культуру здоров'я школяра, адже для цього потрібен власний приклад. Неблагополуччя психологічного здоров'я, деформації особистості педагога, прояви синдрому емоційного згорання, педагогічних криз безпосередньо впливатимуть на здоров'я учня.

Про низькі показники психічного і фізичного здоров'я майбутніх педагогів як соціальної групи свідчать результати сучасних досліджень багатьох вчених (О. Асмаковець, М. Беребін, Г. Зайцев, Л. Мітіна, Л. Татарникова та ін.) Більшість із опитаних студентів

майбутніх педагогів (92.3%) відзначили, що не вміють протистояти стресовим ситуаціям, долати негативний вплив на власну особистість, не володіють інформацією про способи формування стійкості до стресу, технологією збереження, зміцнення свого здоров'я, здоров'я учнів. Тому збереження і зміцнення здоров'я майбутнього педагога початкової школи ми вважаємо одним з пріоритетних у сфері його життєвих і фахових інтересів. У зв'язку з цим одним із важливих напрямків модернізації системи педагогічної освіти на сучасному етапі має стати підготовка майбутнього вчителя початкової школи до збереження і зміцнення власного професійного здоров'я.

Важливість запровадження здоров'язберігаючого аспекту у вищу школу визначається тим, що до однієї з основних проблем студентської молоді відносять середній показник успішності у зв'язку з високим рівнем захворюваності. Зазначимо, що на здоров'я молодого покоління впливають біологічні та соціальні фактори [9,с.219].

Студентство в сучасній Україні – кількісна група в соціальній структурі населення і найбільш активна частина молоді. Вдосконалення структури освіти, підвищення його якості та зміцнення здоров'я студентів (майбутніх педагогів початкової школи), а також забезпечення психологічного комфорту учасників педагогічного процесу- це ті умови, що потребує сучасне суспільство. У зв'язку з цим перед вищою школою виникає ряд завдань щодо вирішення питань раціонального поєднання праці і відпочинку студентів (майбутніх педагогів вищої школи), необхідності вдосконалення методики викладання [2].

З огляду на це, в основу навчального процесу покладений здоров'язберігаючий принцип, завданням якого є створення єдиного простору для формування гармонійно розвиненої особистості. Одним із шляхів подолання проблеми погіршення стану здоров'я студентів майбутніх вчителів є суворе реалізація здоров'язберігаючого середовища в процесі навчання у вищому навчальному закладі [6 с.65;7].

Здоровий спосіб життя – особливий стиль життєдіяльності особистості, який ґрунтується на культурних нормах, загальних цінностях, формах і способах діяльності, що зміцнюють здоров'я і сприяють гармонійному фізичному, духовному і соціальному розвитку, що включає такі основні елементи як: раціональний режим праці і відпочинку, ступінь емоційної стійкості, задовільна матеріальна база, постійний медичний контроль та подолання шкідливих звичок, активний спосіб життя, гігієну, збалансоване харчування, раціональний режим навчання, тобто все те, що підвищує резерви здоров'я та створює умови для самовираження особистості.

Під здоров'язберігаючим середовищем розуміється комплекс дій, зосереджений на відповідній соціальній інфраструктурі певного типу , а також включає в себе навчальні, медичні, адміністративно-управлінські та інші здоров'язберігаючі форми роботи з підростаючим поколінням в процесі навчання [8,с.180].

Здоров'язберігаюча професійна діяльність можлива, на нашу думку, за умови сформованості у майбутнього вчителя початкової школи відповідної стратегії. Мета здоров'язберігаючого середовища – проаналізувати суть стратегії збереження професійного здоров'я та забезпечити студентську молодь високим рівнем реального здоров'я, озброївши їх необхідним рівнем зформованих знань, умінь і навичок для відповідального ставлення до власного здоров'я та здорового способу життя, виховати у них культуру здоров'я.

У наукових дослідження поняття «стратегія» розглядається у різних контекстах: життєва стратегія (К. Альбуханова-Славська, Р. Пехунен), стратегії взаємодії (Є. Руденський, Т. Паніна), стратегії поведінки у кризових життєвих ситуаціях (Т. Бохан, Р. Назиров), стратегії розвитку (М. Яніцький) та ін.

Найбільш суттєвими характеристиками стратегії науковці називають:

- продуманність співвідношення сил і засобів у прототрі і часі;
- легке маневрування ними;
- визначення ключових етапів у досягненні основних цілей;
- усвідомлення специфіки кожного етапу, його переваг і вад. (Мешко Г. М.)

Формування стратегії збереження професійного здоров'я майбутнього вчителя початкової школи повинно бути спрямоване на набуття і розвиток системи знань, вмінь, професійно значущих рис і якостей особистості, оволодіння технологіями здоров'язбереження, які забезпечать можливість здійснювати ефективну педагогічну діяльність. Тільки тоді можна говорити про здійснення послідовності в освіті та про реалізацію здоров'язберігаючого підходу, якщо турбота про здоров'я студентів майбутніх педагогів початкової школи буде одним із пріоритетів роботи всього педагогічного колективу і здійснюватиметься на професійному рівні, що забезпечить високу працездатність, а також «професійне довголіття». Кінцевим результатом своєї діяльності здоров'язберігаюче середовище бачить компетентність дій в інтересах збереження здоров'я суспільства. Для того, щоб навчати, не втрачаючи здоров'я, потрібно здійснити перехід від традиційних форм навчання до здоров'язберігаючих [4,с.106].

В сучасних умовах актуальною є проблема формування свідомого ставлення особистості до свого здоров'я. Свідоме ставлення до власного здоров'я починається у сім'ї, де визначну роль у становленні особистості відіграють батьки. Слід зауважити, що значна частина батьків хоча і цікавиться питанням зміцнення здоров'я своїх дітей, але валеологічна необізнаність не дозволяє їм надавати допомогу в оздоровчій діяльності.

Ставлення до власного здоров'я – певний елемент поведінки, спрямований на самозбереження, що включає такі основні компоненти:

- когнітивний;

- емоційний;

- мотиваційно-поведінковий. Таким чином, застосовуються знання про здоров'я, здійснюється усвідомлення і розуміння його значення у житті людини.

Отже, найбільш оптимальними умовами реалізації здоров'язберігаючого середовища будуть наступні:

- 1) цільові (формування ціннісного ставлення до здоров'я);
- 2) змістовні (валеологізація змісту освіти та виховного процесу ЗВО);
- 3) технологічні (педагогічний моніторинг).

Зростання інтенсифікації навчання з використанням нових форм і технологій, спричиняють зростання числа студентів не здатних без особливої напруги та сторонньої допомоги адаптуватися до учбових навантажень, відповідних вимог та правил внутрішнього розпорядку. Нагальною стає реформування освіти зі здоров'язберігаючою спрямованістю. Зрозуміло, що нова якість освіти, може бути досягнута лише при створенні таких умов організації навчального процесу, які б не зашкодили здоров'ю молоді і будуть спрямованими на збереження, зміцнення та формування здоров'я учасників навчального процесу. Педагоги мають застосовувати своєрідні підходи в освіті на основі здоров'язбереження і здоров'язберігаючих технологій [10,с.193].

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Людина, ще за студентських часів повинна навчитись правильно організовувати режим власної праці та відпочинку, адже стан здоров'я є одним із вирішальних чинників формування особистості. Він певною мірою визначає вибір майбутньої діяльності, можливість усебічного розвитку особистості, її соціального ствердження. Стан здоров'я передбачає загальну підготовленість людини, наявність у студентів(майбутніх педагогів початкової школи) системи знань і уявлень про здоров'я, духовний і фізичний розвиток людини, майбутні досягнення у сфері діяльності своєї професії, а також готовність пропагувати здоровий спосіб життя серед молоді.

Досягненню поставлених завдань сприяє розгляд таких питань: - професійне здоров'я майбутнього педагога як стратегічна проблема; - фактори професійного здоров'я майбутнього педагога початкової школи; -професійний стрес. Синдром «емоційного згорання»; - професійне довголіття; - психологічні методи відновлення та збереження

професійного здоров'я; - самооздоровлюючі психотехнології.

Визначені вище питання доцільно було б детально висвітлити при розробці курсів та методичних рекомендацій: «Професійне здоров'я майбутнього педагога початкової школи», «Основи професійної самореабілітації», «Психологічні методи відновлення та збереження професійного здоров'я» та ін.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У навчальних планах професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи дисципліни здоров'язбережувальної спрямованості включено до блоків природничо-наукової та професійної і практичної підготовки. Навчальні плани розроблялися з урахуванням принципів: діяльнісного підходу та випереджаючого навчання з орієнтацією на сучасні засоби пошуку та самостійний аналіз інформації, а також критичне мислення з урахуванням професійної компетентності з анатомії та фізіології.

Пріоритетним у вдосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи щодо здоров'язбережувальної діяльності шляхом формування компетентності в процесі навчання з анатомії та фізіології має здійснюватися за дотриманням вимог:

- інтеграція знань, умінь і навичок під час вивчення спеціальних дисциплін;
- поглибленні та актуалізації набутих знань, умінь і навичок у процесі вивчення інтегрованого курсу «Анатомія та фізіологія людини»;
- удосконалення здоров'язберігаючого діяльнісного компонента у процесі вивчення курсу «Методика вивчення валеології, основ безпеки життєдіяльності».

Робота з формування здорового способу життя професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи має об'єднувати два взаємопов'язаних компоненти:

- 1) прийняття цінностей здорового способу життя (готовність його пропагувати);
- 2) набуття знань і умінь та навичок, необхідних для самостійного виконання вимог.

Одним із найефективніших сучасних засобів впровадження здорового способу життя серед молодого покоління є: застосування психодіагностичних методик із визначенням потенційних можливостей свого організму; наочна агітація; регулярне проведення масових фізкультурно-оздоровчих заходів, використання науковопопулярних фільмів, книг, виставок, проведення бесід, тренінгів, складання індивідуальних програм збереження і зміцнення здоров'я тощо. Провідну роль мають відігравати засоби масової інформації. Такий педагог початкової школи буде здатний зформувати стратегії збереження свого професійного здоров'я.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Закон України "Про національну програму "Діти України" від 18.01.1995 р. // Виховна робота в закладах освіти. – Вип. II. – К.: ІЗМН, 1998. – С.116-144.
- [2] Кириленко Н.М. Проблеми інформаційної безпеки освітнього середовища вищого навчального закладу. Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: Львів: ЛДУ БЖД, 2012. С. 149–151
- [3] Круцевич Т. Ю. Управління фізичним станом підлітків у системі фізичного виховання : дис. ... док-ра наук з фізичного виховання і спорту : 24.00.02 / Т. Ю. Круцевич. – К. : Національний ун-т фіз. виховання і спорту України, 2000. – 510 с.
- [4] Куртова Г.Ю. Педагогічні умови формування здоров'язбережувальної компетентності фахівців аграрного сектору у процесі фізичного виховання / Г. Куртова, П. Рибалко, А. Красілов // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. - 2018. - № 4. - С. 100-111.
- [5] Матюнина Н.В., Барабашов С.В. Освітньо-оздоровча програма "Простір" – використання резервів третього семестру для покращення здоров'я школярів Н.В.Матюнина,С.В.Барабашов// – Збірник наукових праць. – Дрогобич: Коло, 2003. – Випуск другий.
- [6] Рибалко П.Ф. Залучення студентської молоді до здорового способу життя під час занять в позааудиторний час / Рибалко П.Ф., Хоменко С. В. Козерук К.В., Вашенко О.І // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Вип. 149 – Чернігів : ЧНПУ, 2017. - С. 63 - 67.
- [7] Рибалко П. Ф. Керівні підходи і принципи у підготовці вчителів фізичної культури до оздоровчо-спортивної діяльності. Гуманізація навчально – виховного процесу. Збірник наукових праць. Державний вищий навчальний заклад "Донбаський державний педагогічний університет" (ДДПУ) № 4 (96) 2019. С. 66 – 77.

- [8] Рибалко П.Ф. Організація фізкультурно - оздоровчого середовища дитячої освітньої установи // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. Журнал – Суми: 2019., № 10 (94), - С. 176 - 186
- [9] Рибалко П.Ф. Проблеми і шляхи підвищення ефективності фізичного виховання у вищому навчальному закладі не фізкультурного профілю / Рибалко П.Ф., Гриб Т. О., Клименченко Т. Г // Наукове видання. Фізична культура, спорт та здоров'я нації. Випуск 1. – Вінниця: ТОВ «Планер», 2017. с 217-221
- [10] Харченко Р. Методика викладання навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у закладі вищої освіти / Р. Харченко, С. Хоменко, А. Красілов, П. Рибалко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. - 2019. - № 5. - С. 183 – 195.
- [11] Шамардіна Г.Н., Долбишева Н.Г. Основи знань про фізичне здоров'я в системі школи // Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні: Збірник наукових праць. – Рівне: Принт Пауз, 2001. – Вип. 2. – С.192.
- [12] Яременко О. Формування здорового способу життя: Навч.посібн. для слухачів курсів підвищення кваліфікації державних службовців/ О.Яременко, О.Вакулєнко, Л.Жаліло, Н.Комарова та ін.- К.: Український ін-т соціальних досліджень, 2000, –232с.

FORMATION OF THE STRATEGY FOR THE PRESERVATION OF PROFESSIONAL HEALTH OF THE PEDAGOGUES OF THE PRIMARY SCHOOL

Mondych Oksana Valentynivna

Candidate of Pedagogical Sciences Associate Professor of the Department
of General Pedagogy and Special Education of Izmail State Humanitarian University, Izmail, Ukraine
ORCID 0000-0002-1561-326X
mondich.ov@gmail.com

Abstract. The article studies the terms of health preservation of prospective teachers as a part of human sustainable development. The issue has acquired international importance; it can be studied as philosophical, social, economic, biological and/or category in medical sphere, as an object for research, as extra funds, as an individual and social value, as a dynamic systemic phenomenon actively interacting with surrounding.

The article also studies the strategy of health preservation of prospective primary school teachers who are expected to have deep knowledge in both individual and age peculiarities of primary school students, and to be able to make scientific survey, and to organize graduated learning. The latest research results conducted by Asmakovets, O., Berebin M., Zaytsev, G., Mitina, L., Tatarnikova, L., and others have revealed low rate of teachers' both physical and psychic health. This rate decreases as working experience increases. The majority (92.3%) of prospective teachers have pointed out that they can't cope with stressful situations and prevent their negative impact on health, unaware of techniques enhancing stress resistance and reliable methods of mutual health preservation.

The author has found out that students' (prospective primary school teachers) incidence rate is connected with negative factors of domestic secondary and higher education system making obstacles for self-knowledge, self-culture and self-realization. Poor psychological health, fatigue, personal deformations, emotional burnout and other negative factors directly influence students' health.

The article concludes that modern society requires optimization of education quality, improving teachers' health and maintenance of positive psychological environment for all parties involved into educational process. Healthcare discipline contents are based on health-preservation tips, methods, means and techniques making it possible to guarantee the estimated efficiency of educational process with regard on students' health preservation.

Key words: youth health, students, prospective primary school teachers, physical development, healthcare, healthy way of life.

References (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Zakon Ukrayiny` "Pro nacional`nu programu "Dity` Ukrayiny`" vid 18.01.1995 r. // Vy`xovna robota v zakladox osvity`. – Vy`p. II. – K.: IZMN, 1998. – S.116-144.
- [2] Ky`ry`lenko N.M. Problemy` informaciy`noї bezpeky` osvitn`ogo seredovy`shha vy`shhogo navchal`nogo zakladu. Informaciy`no-telekomunikaciy`ni tehnologii v suchasniy` osviti: L`viv: LDU BZhD, 2012. S. 149–151
- [3] Krucevy`ch T. Yu. Upravlinnya fizy`chny`m stanom pidlitkiv u sy`stemi fizy`chnogo vy`xovannya : dy`s. ... dok-ra nauk z fizy`chnogo vy`xovannya i sportu : 24.00.02 / T. Yu. Krucevy`ch. – K. : Nacional`ny`j un-t fiz. vy`xovannya i sportu Ukrayiny`, 2000. – 510 s.
- [4] Kurtova G.Yu. Pedagogichni umovy` formuvannya zdorov`yazberezhuval`noyi kompetentnosti faxivciv agrarnogo sektoru u procesi fizy`chnogo vy`xovannya / G. Kurtova, P. Ry`balko, A. Krasilov // Pedagogichni nauky`: teoriya, istoriya, innovacijni tehnologiyi. - 2018. - # 4. - S. 100-111.

- [5] Matyuniy`na N.V., Barabashov S.V. Osvitn`o-ozdorovcha progama "Prostir" – vy`kory`stannya rezerviv tret`ogo semestru dlya pokrashhennya zdorov`ya shkolyariv N.V.Matyuniy`na,S.V.Barabashov// – Zbirny`k naukovy`x prac`. – Drohobych: Kolo, 2003. – Vy`pusk drugy`j.
- [6] Ry`balko P.F. Zaluchennya students`koyi molodi do zdorovogo sposobu zhy`ttya pid chas zanyat` v pozaaudy`torny`j chas / Ry`balko P.F., Xomenko S. V. Kozeruk K.V.. Vashhenko O.I // Visny`k Chernigivs`kogo nacional`nogo pedagogichnogo universy`tetu. Vy`p. 149 – Chernigiv : ChNPU, 2017. - S. 63 - 67.
- [7] Ry`balko P. F. Kerivni pidxody` i pry`ncy`py` u pidgotovci vchy`teliv fizy`chnoyi kul`tury` do ozdorovcho-sporty`vnoyi diyal`nosti. Gumanizaciya navchal`no – vy`xovnogo procesu. Zbirny`k naukovy`x prac`. Derzhavny`j vy`shhy`j navchal`ny`j zaklad "Donbas`ky`j derzhavny`j pedagogichny`j universy`tet" (DDPU)# 4 (96) 2019. S. 66 – 77.
- [8] Rybalko P.F. Organizaciya fizkul`turno - ozdorovchogo seredovy`shha dy`tyachoyi osvitr`oyi ustanovy` // Pedagogichni nauky`: teoriya, istoriya, innovacijni tekhnologiyi : nauk. Zhurnal – Sumy: 2019., # 10 (94), - S. 176 - 186
- [9] Rybalko P.F. Problemy` i shlyaxy` pidvy`shhennya efekty`vnosti fizy`chnogo vy`xovannya u vy`shhomu navchal`nomu zakladi ne fizkul`turnogo profilu / Ry`balko P.F., Gry`b T. O., Kly`menchenko T. G // Naukove vy`dannya. Fizy`chna kul`tura, sport ta zdorov`ya nacyi. Vy`pusk 1. – Vinny`cya: TOV « Planer», 2017. s 217-221
- [10] Xarchenko R. Metody`ka vy`kladannya navchal`noyi dy`scy`pliny` «Fizy`chne vy`xovannya» u zakladi vy`shhoyi osvity` / R. Xarchenko, S. Xomenko, A. Krasilov, P. Ry`balko // Pedagogichni nauky`: teoriya, istoriya, innovacijni tekhnologii. - 2019. - # 5. - S. 183 – 195.
- [11] Shamardina G.N., Dolby`sheva N.G. Osnovy` znan` pro fizy`chne zdorov`ya v sy`stemi shkoly` // Koncepciya rozvy`tku galuzi fizy`chnogo vy`xovannya i sportu v Ukrayini: Zbirny`k naukovy`x prac`. – Rivne: Pry`nt Pauz, 2001. – Vy`p. 2. – S.192.
- [12] Yaremenko O. Formuvannya zdorovogo sposobu zhy`ttya: Navch.posibn. dlya sluxachiv kursiv pidvy`shhennya kvalifikaciyi derzhavny`x sluzhbovciv/ O.Yaremenko, O.Vakulenko, L.Zhalilo, N.Komarova ta in.- K.: Ukrayins`ky`j in-t social`ny`x doslidzhen`,2000.

УДК 378:373.3.011.3-051:[34:005.336.2]

DOI: 10.31652/2412-1142-2021-59-71-79

Попадич Олена Олександрівна

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

ORCID 0000-0003-1426-4114

olena.popadych@uzhnu.edu.ua

ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЗАСІБ ПЕДАГОГІЧНО-ПРАВОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Анотація. Для належного формування правової компетентності молодших школярів випускники закладів вищої педагогічної освіти мають володіти відповідними управлінськими знаннями і вміннями. Мета статті – розкриття психолого-педагогічних засад управлінського підходу як засобу педагогічно-правової підготовки майбутнього вчителя початкової школи та складової професіоналізму викладача закладу вищої освіти. Збільшення значущості управлінської діяльності сьогодні – об'єктивна закономірність, зумовлена низкою чинників. Досліджено поняття «організація управлінської діяльності», що дало змогу трактувати його як «упорядкування педагогічно-правової підготовки майбутнього вчителя початкових класів за тими чи іншими вимогами (критерії, правила, принципи), наданням їй необхідної форми для найоптимальнішої реалізації заданої мети». Сформульовано психолого-педагогічні засади управлінського підходу як засобу педагогічно-правової підготовки майбутнього вчителя початкових класів закладів вищої освіти. Унаслідок здійснення завдань педагогічно-правової підготовки майбутнього вчителя початкових класів повинна сформуватися педагогічно-правова компетентність у засвоєнні потрібних знань, пошуку інформації, вмінні оперативно виконувати фахові завдання. Управлінські